

LUDVIG NORDSTRÖM

Åskvädrets inflytande på ett äktenskap

Ur *Borgare* (1909)

Det var en sådan underbar sommardag, som man sedan brukar minnas genom åren. En himmel, som glödde och tindrade; ofantliga moln, som af lätta vindar räfsats fram öfver bergen; en värme, som pyrde i jorden; ett skimmer på vattnet, som om man öppnat locket till den kista, där vinterns alla stjärnor lågo förvarade.

Men som det är molnen, hvilka sväfva öfver denna historia, så låt oss först och främst minnas dem.

Redan på morgonen, när mjölkkärrorna började skallra genom staden, stodo de sätade på bergen, skära och gräddfärgade. De hade något afvaktande i sin hållning.

Solen steg på andra sidan himlen och glödde rödt som en öppnad ugnslucka. Rök och dimmor sväfvade ur det heta gapet, och när en vindkåre kom glidande och skulle i en hast smyga förbi, så ändrade den genast riktning. Som röken från ett

halmstrå, man stoppar i en eld, sköt den upp, trasades och blef borta i höjden.

Nu hade vindarna, som vanligt, kvällen förut dragit sig ut till hafs och legat där och sofvit under natten. De hade hela dagen arbetat med att lyfta upp molnen på bergen, ett arbete, ingalunda bland de lättaste, så mycket mindre som solen hela tiden öst sin hetta öfver dem. När den ändtligen försvann, var arbetet i alla fall utfördt, och vindarna dansade ut till hafs, rifvande upp ett porl och plaskande efter sig, hvaråt alla i Öbacka gladdes; detta kunde de förstå, ty när de foro i väg, stodo alla människor på kajen och stränderna med hatten i hand.

Men när de nu skulle återvända, kom solen emellan. De hade varit uttröttade, de hade försofvit sig, och nu stodo de där vackert.

Ställningen var alltså följande. I väster på de höga bergen hvilade molnen. I öster ute på hafvet lågo vindarna. Och midt emellan dem gapade solen och flåsåde ner på dem, så att de måste dölja sig i vattnet för att inte kväfvast.

Långt, långt borta öfver den taggiga kusten sågo de molnen, skära, höga och orörliga. Hur skulle de komma dit?

De sända ett par unga, starka, härdade vindar för att pröfva. Men de sågo med förtviflan, hur de vacklade och flammade till och försvunno. Då susade det öfver hela hafvet som en suck.

Men de skulle till molnen, om de så skulle vandra genom öknar för att komma fram.

Med sin kung i spetsen begåfvo de sig söderut, och på hafvet lågo en mängd fartyg. De hvilade ut bakom hvarje sådant fartyg och flåsade af sig den värsta hettan. Och under färden drogo de sig sakta åt väster.

Solen följde dem hela tiden, men hur mycket snabbare voro de inte än denna gamla röda mastodont!

Till sist hade de nått stranden, och nu var inte vägen lång. I skydd af berg och skogar ilade de norrut, och då solen såg dem skymta i dalkjusor, raviner och öfver öppna myrmarker, bleknade den och uppgaf hoppet.

Sålunda veta vi, att vindarna nu äro stadda på ilmarsch söderifrån.

Men hur var det ställdt i den lilla staden? Ingen visste, hvar vindarna höllo till, och den ena människan frågade den andra: Har du sett vinden i dag? Nej, svarade den andra, jag vet inte, hvar den är. Af allt att döma kommer den inte i dag. Kanske framemot kvällen.

Den, som var mest orolig af alla, var byggmästar Unæus.

När han drog upp gardinen och såg himlen skimra som glas och såg molnen på bergen rundtom staden, flög hjärtat i halsgropen.

Hans hustru gick ute på gården i en blommig kamkofta och pysslade med gurkorna i drifbänken.

Sofi! sade byggmästar Unæus ut genom fönstret. Kan du se till någon vind?

Nej, gud vare ändtligen lofvad! sade hon.

Hm! sade byggmästarn. Jag vet inte, att man behöfver lofva honom för precis allting, och om han bestod oss lite vind en så het dag, så vore det inte för mycket, så många tacksägelse, som man kostar på honom.

Dra in ditt beläte till ansikte! svarade fru Unæus. Klä dig och borsta dig i hufvudet, annars kan man ju inte se på dig!

Nog märker jag, att smekmånaden är slut! sade byggmästaren.

Ha-ha! skrattade fru Unæus. Smekmånad för oss två, gamla gorillor! Vi få tacka gud hvar och en på sitt håll, att vi kunde finna en passande vis-à-vis. Annars hade vi smekt lagom.

Ho! sade byggmästarn och drog på sig byxorna. Rätt, att du erkänner, att du ser ut som en gorilla. Om du såg dig nu, så skulle du undra, hvad det var för en fågelskrämman, du hade ställt upp för att vakta drifbänken.

Hvad du är söt, lilla gubbe! sade fru Unæus och skrattade och kastade en slängkyss.

Kasta hit hela mun, så skall jag pussa på den! sade byggmästarn och tog på sig västen.

Är det ditt allvar? frågade fru Unæus och lade hufvudet på sned.

Jag skämtar aldrig! svarade byggmästarn.

Då kom fru Unæus fram till fönstret, och byggmästarn böjde sig fram och kysste hennes uppräckt mun.

Tack, Sofi! sade han. Men fy fan, hvad du är ful!

Tack du, svarade hon; blir barnet, sade hon och lade handen på magen, lika skönt som du och jag tillsammans, då vill jag inte vara i dess kläder.

Ja men det är du ju nu! svarade byggmästarn leende. För öfrigt blir det tvillingar, en pojke och en flicka, så att hvar och en af oss kan skämmas för sig själf. Men jag tycker inte om molnen. Det kommer att bli åska i dag.

Fru Unæus såg sig om.

Det är möjligt! sade hon och återvände till drifbänken.

Gud vet, hvad som finns i de där molnen! mumlade byggmästarn för sig själf. Det kan vara åska och hagel och lite af hvarje.

När han gick till sitt kontor, såg han med fruktan, hur höga, hotande och orörliga de stodo. De tycktes färdiga att falla ner och krossa hela staden, och han väntade bara, att en ljungeld plötsligt skulle skjuta fram och ett brak skaka marken under honom. Och då!

Och inte en vind! Hvar voro alla vindar? Skulle det inte finnas en enda liten, stackars, usel vind i denna stad, som väl annars aldrig var utan?

Något kommer att hända! sade byggmästarn för sig själf. Alldeles säkert kommer något att hända.

Och alla andra människor sade också:

Något kommer att hända! Alldeles säkert kommer något att hända!

Sålunda var ställningen i staden den, att man kände sig belägrad och förgäfves väntade att se undsättningstrupperna bryta fram.

När nu solen ostördt fick handskas med molnen, så är det lätt att förstå, hur det gick. De svälde upp och började rinna öfver; de ändrade färg, form och läge, de kröpo långsamt upp mot solen, som begärligt drog dem till sig, och långt borta, som i bergens innandöme började det murra och skramla och rassla. Som om man börjat ordna med någonting.

Fru Unæus var nere i stan, ty det var torgdag, och staden var full af fiskare och bönder.

Det måtte bli ett förfärligt oväder! sade alla människor och stodo med ansiktena mot himlen.

Det är betänkligt, sade en gammal man, att vindarna ska gå bakom bergen och skyffla fram mer och mer. Jag tror, hvarenda en som finns här i nejden hjälper till. De äro ju som bortblåsta! Se! Vattnet ligger ju blickstillt på fjärden och ångar af hetta.

Men fru Unæus gladde sig för sina gurkors räkning och skyndade hem, så att hon i tid skulle hinna täcka dem mot hagelbyarna.

Nu var solen borta, och himlen var som en gammal drinkares uppsvällda ansikte med blåa kinder och röd näsa och röda och gula och gredelina blommor; och detta ansikte reste sig öfver en kropp, som svettades och rös omväxlande.

Det var alldeles stilla. Fåglarna hade försvunnit, och kattorna sutto i alla dörrar och blinkade.

Då small det till med ens. Och det blef kolsvart, som i en tunna. Och ljungeldarna fräste, som om alla stadens kattor rukit ihop och spottat eld i mörkret.

Och det dånade, som om molnen varit af sten och ramlat ihop, och marken darrade, och fönstren skallrade, och hundar med svansen mellan bena gnodde som streck efter gatorna och yttrade inte ett ljud, fastän deras skall nyss hade hörts från tull till tull.

Just i detta ögonblick hunno vindarna fram. De stodo med ett sista språng på södra bergen, och då sågo de denna förödelsens styggelse. Allt stod i flammor, likt glödande pilar döko blixterna ner i fjärdarnas vatten, som sprutade upp likt ur hvalar, och staden påminde i mörkret om en samling människor, som väckts af elden och rusat ut i bara nattskjortan, ty så bleka voro husen.

Här brinner! tänkte vindarna. Vatten!

Och så öppnade de dörrarna till ett stort vatten- och hagelmoln, och nu öste regnet öfver staden. Och vindarna kommo som rasande hundar och gáfvo sig i batalj med de blixtrande och spottande kattorna; och det blef ett lif, som ingen mänsklig penna kan beskrifva.

Alltnog: fru Uæus stod halfnaken och genomvåt vid sin dyrbara drifbänk. Hon hade täckt den väl, och hon njöt som träden och gräset af det

ljumma regnet och de svala vindarna. Och åt lifvet uppe i molnen gladde hon sig.

Rundt omkring var allting som utdödt, inte en människa syntes.

Då såg hon en figur komma löpande. Det var en ynkelig syn! En man, som sprang med händerna för ansiktet.

Hvad är det för stackare? sade fru Unæus; och då var det hennes egen man.

Han sprang förbi henne, rätt in, och hon stirrade efter honom, där hon stod, en häxa lik, med stripigt, rykande hår, blöt och kringhvärfd af blixtar.

Tjatt! sa det, och så gick hon in.

Hvad var det med karln? sade hon för sig själf. Det där var besynnerligt.

Hon gick direkt in i sängkammaren, och där fick hon se byggmästaren slita af sig kläderna; och han var blåblek i ansiktet.

Hvad gör du? sade fru Unæus. Men byggmästarn svarade ej.

Hvad gör du, frågar jag? upprepade fru Unæus. Men byggmästarn svarade fortfarande ej.

Det var då en besynnerlig människa! utropade fru Unæus. Hvarför svarar du inte? Har du blifvit döfstum, eller är du tokig?

Men byggmästarn hoppade upp i sängen, och då i samma ögonblick åskan föll som ett hammar-slag och gnistorna yrde kring huset, dök han under täcket helt och hållet och försvann.

Adjö med den hjälten! sade fru Unæus och ställde sig vid fönstret och såg ut bland blixterna.

Jaså! sade hon för sig själf. Var det en sådan karl han var! Är det en sådan herre, man har gift sig med! Det var sköna papper!

Där vid fönstret blef hon stannande en god stund, urståndsatt att röra sig; och sedan gick hon ut till gurkorna.

Det vimlade en mängd stridiga tankar inom henne. Plötsligt reste hon sig från drifbänken och sade ut i luften:

Det här var en treflig historia! Gud vare tack och lof, att jag kan svära lite grand. En sådan förbannad stackare! Rädd för åskan som ett barn! Barn! Och han skall bli far!

Därefter lade hon fingret på pannan och sade:

Sofi! Tänk nu efter! Hvad skall du göra? Du kan inte skiljas, det vore för öfrigt dumt. Har du ändtligen fått en karl i sängen, så behåll honom med Guds hjälp, så länge du kan. Du hör inte till de skönaste här på jorden, och en karl har man i alla fall mycket godt af. Men hur skall du göra nu? Hvad tror du, han gör, sen åskan gått öfver? Ja, det är det, det är just det, du skall se! Och sen kommer resten!

Fru Unæus afvaktade sålunda det ögonblick, då åskan upphörde och solen åter bröt fram. Då gick hon in i sängkammaren.

Där satt byggmästarn i sängen; han såg på henne och sade:

Det var ett betydligt åskväder, Sofi!

Ja, det var mycket betydligt! svarade hon.

Ja, det var ett Herrans väder! sade han och strök mustascherna.

Har du för vana att alltid bete dig på det här viset, när åskan går? frågade fru Unæus.

Ja, svarade byggmästarn, det är ett arf efter min far. Det var för resten det enda, jag fick.

Bättre kunde du ha fått! sade fru Unæus.

Sämre med! svarade byggmästarn.

Knappt! sade fru Unæus. Du är ju en stackare!

Ja, på sätt och vis! sade byggmästarn. Det lönar sig ju inte att förneka, efter du nu har sett symptomerna. Men det är ingenting ondt i't!

Å nej! sade fru Unæus. Men inte kan jag just se någon fördel heller.

Du inser i alla fall, att jag inte menar något ondt med det!

Inser! sade fru Unæus. Hvad skall jag inse, när jag ser dig krypa under täcket, om inte att du är feg? Att du inte kröp under sängen!

Det gjorde jag förr i världen! sade byggmästarn. Men nu är jag för fet!

Du kan skämta nu, efteråt! sade fru Unæus.

Äfven före! svarade byggmästarn.

Hvad tror du, jag kan få för aktning för en sådan karl som du? frågade fru Unæus.

Du behöfver inte alls hysa någon aktning för mig, om du inte vill. Det är alldeles nog, att du är min hustru! svarade byggmästarn.

Stig upp! sade fru Unæus. Och sitt inte där och stryk dig om mun!

Jag tänker! sade byggmästarn och kastade af sig täcket.

Jag tänker, att jag är mera karl än du! sade fru Unæus.

På sätt och vis! sade byggmästarn. Gudskelof, bara på sätt och vis. Det är, hvad jag just tänkte! Just det satt jag och tänkte på, kära Sofi! Jag har för resten tänkt det mycket länge. Det var nästan bara därför jag friade. I ett hus, tänkte jag, måste det finnas åtminstone en med lite mod i barmen; och så friade jag till dig, Sofi. Inte för din skönhets skull!

Stig upp! sade fru Unæus. Och prata inte lort!

Nej, kära du! sade byggmästarn och började klä sig. Jag tänkte också, att, om ryssen kommer, så kan Sofi gå ut som marketenterska, och på det viset blir jag fri.

Skall jag säga dig en sak! sade fru Unæus.

Jag tycker alltid om att resonera med dig! Det vet du! sade byggmästarn.

Vet du, sade fru Unæus, allt hvad du nu gafflar om, det gör du bara för att stryka öfver med hartassen!

Det har jag verkligen inte tänkt på, men det kan du ha rätt i! sade byggmästarn.

Nu vill jag säga dig en sak! sade fru Unæus. Från och med i dag är det jag, som befäller här i huset.

Ja, men kära du! sade byggmästarn och sträckte ut armarna, där han stod i sina kalsonger. Det är ju därför du har kommit i huset, vet jag!

Vet jag!?

Ja, visste du inte det! inte duger jag till att befalla, inte! Inte vill jag gräla på pigorna och skura silfret och damma och städa och skrapa med möblerna och allt annat, som man måste göra, om man skall befalla i ett hus. Inte har jag tid med det! Jag måste ju arbeta, kära du, så att du får någonting att befalla öfver.

Då tittade fru Unæus ut genom fönstret.

Det är verkligen vackert väder ute nu! sade byggmästarn. Jag tror bestämdt, att gurkorna komma att skjuta efter regnet. Eller hvad tror du, Sofi?

Fru Unæus vände sig om, och hon hade tårar i ögonen. Hon sade lägre än förr:

Egentligen var jag ond på dig!

Var du ond på mig? sade byggmästarn. Har jag gjort något galet! Nej men, gråter du, Sofi?

Jag känner mig så rörd! svarade fru Unæus.

Halfklädd gick byggmästarn fram till henne och tog hennes ena hand.

Är du rörd? sade han.

Jag skulle egentligen vara ond på dig, för att du är feg, men jag kan inte.

Nej, det kan jag väl tro! sade byggmästarn.

Då sågo de på hvarann.

Fy fan, hvad du är ful, Sofi! sade byggmästarn.

Då lade hon sig i hans famn, och han sade:

Men nu får du stå vid ditt ord!

Att befalla i huset? frågade fru Unæus.

Ja! sade byggmästarn.

Ja! svarade fru Unæus. Det lofvar jag.

Därefter klädde sig byggmästarn, och sedan åt man middag.

Nu var himlen ren och blå, och vindarna lekte kring gatorna, där de voro hemvana sen gammalt, och solen stod i väster och nickade belåtet, och hela trakten ångade och doftade, och det var en sådan behaglig ro i aftonen.

Byggmästar Unæus och fru Unæus gingo ute i trädgården och inspekterade, och de voro milda som aftonen.

Men de voro inte riktigt samma människor, som de varit, när solen gick upp. De hade blifvit lite förändrade. De hade kommit att ett ögonblick se in i hvarandra; fru Unæus hade sett, hvad byggmästarn hade i hjärtat; och byggmästarn hade sett, hvad fru Unæus hade i hjärtat.

Det var betydligt, tänkte han, hvad hon är kraftig!

Och hon tänkte: Nu äro möblerna mina!

Det var ju egentligen, från början, byggmästarns möbler, och fru Unæus hade känt en viss respekt för dem, likasom för ett slags släktingar till byggmästarn. Men nu hade byggmästarn med en enda gång blifvit så liten, så svag och så obetydlig, trots allt, att dessa släktingar inte längre betydde något, om de ville ta parti för honom.

Möblerna äro mina! tänkte fru Unæus förnöjd och klappade byggmästarn på armen.

Det skymde redan. Allt var så grönt, att själfva skymningen bredde sig som ett grönt flor öfver hus och buskar och gator.

Nu går vi in och lägger oss! sade fru Unæus.

Ja, kära Sofi! sade byggmästarn. Alldeles utmärkt. Jag tänkte också: nu går vi bestämdt in och lägger oss.

Du får hädanefter roa dig med att tänka som jag! svarade fru Unæus.

Du finner just det rätta ordet, Sofi! sade byggmästarn. Det skall bli roligt att tänka som du. Ingenting skall roa mig mera!

Och så vandrade makarna in; byggmästarn lite linkande, och fru Unæus med sina blifvande tvillingar och sin nya makt.

Men vi få inte glömma vindarna. När vi kasta en sista blick på trakten – sedan vi sett dessa två låsa dörren efter sig – se vi, att ibland krusas vattnet på fjärden, och ibland fladdra några löf.

Alla vindarna sofva på bergen, som måsarna ute på skären, men liksom måsarna ha de en ensam nattvakt, hvilken sakta flyger omkring och ser efter att allt är lugnt och stilla, och att ingen fara hotar från något håll.